

mazása címén történt királyi adományozásokról. Ékes latin nyelven: „de Inscriptiōne pro fidelibus servitiis” felírásu, idevágó fejtegetései során említést tesz arról az esetről, hogy mi történjék, ha az inscriptió alapjául szolgált érdemek” nem valóságosak, hanem hamisak, és lapidaris mondatokban írja: „si demonstratur servitia non esse praestita, invalidatur inscriptio . . . si generiter tantum sint attacta servitia in inscriptione . . . inscriptionalista debet probare servitia prestita esse. Sivero specificē enumerentur servitia, actor invalidare volens debet probare irrealitatem id est falsitatem expositionis. Inscriptio pro fidelibus servitia si illa servitia prestita sunt, nunquam invalidatur, verum si excessiva sit remuneratio, et servitia exigua, tunc ad proportionatum praemium reducitur.” Magyarul: Ha bebizonyítatik, hogy a szolgálatok nem teljesítettek; érvénytelenítetik az adomány (inscriptio). Ha általánosságban voltak csupán érintve a szolgálatok az inscriptioban, az inscriptionalista (megajándékozott) tartozik igazolni, hogy a szolgálatok teljesítettek. Ha pedig egyenkint soroltattak fel a szolgálatok, úgy az érvénytelenítésre törekvő felperes tartozik igazolni ezek valótlanágát, vagyis az előadás hamisságát. A hű szolgálatokért juttatott inscriptio, ha ezek a szolgálatok teljesítettek, sohasem hatálytalaníthatók, de ha túlzott volt a megajándékozás és a szolgálatok csekélyek, akkor arányosított jutalomra redukálendő az inscriptio. Ime tehát Kövy tanítása azt mutatja, hogy az államfő (király) tekintélye nem állott útjában annak, hogy az adománylevélben — ami királyi nyilatkozat — állított tények helytelensége utóbb bírói eljárás során megállapíttassék. És a bírói hatalom teljességére még külön világot vet az az utolsó rendelkezés, amely az adomány mérséklésére is feljogosítja a bírót. A sérelem orvoslásának megtagadása nagyobb hátrány, mint az alaptalanul féltett tekintély szükségtelen megóvása. Kövy tanítása tehát a kitünő cikk érdemét nem érintő ezen mellékkérdésben máshova terel, mint Marton tanár úr álláspontja. B. S.

A keretbiztosítéki jelzálogjog kérdéséhez. A Jelzálogtvörvénynek még ki nem próbált szabályai a gyakorlatban elég gyakran nehezen megoldható kérdést vetnek fel. Azt hiszem, nem lesz érdektelen, ha egy ilyen — nem mindennapi esetre hívom fel a szakkörök figyelmét.

Az egyik tkvi betétben első helyen egy hitelintézet javára hitel-keretbiztosítéki jelzálogjog kebeleztetett be 8000 pengő-tőkekeret erejéig és a kamat és költségek biztosítására ugyanabban a rangsorban 2000 pengő erejéig külön jelzálogjog kebe-

lezetett be. Ezt követően több jelzálogos hitelező került be a telekkönyvbe.

Az első helyen bekebelezett hitelezőnek kérelme következtében felmerült az a kérdés, hogy a hitelintézetnek az egyébként személyes adós tkvi tulajdonos által kiállított okirat alapján előterjesztett az a kérelme, hogy a tkvi hatóság jegyezze fel a jelzálogjognál azt, hogy 2000 pengő kamat és költségbiztosítéki összegből most már 1000 pengő a tőkekeret biztosítására fog szolgálni, míg kamat és költségbiztosítására csak a másik 1000 pengő fog szolgálni, — a Jt. rendelkezései szerint teljesíthető-e, vagy sem?

Nincs tudomásom arról, hogy ebben a kérdésben a legfelsőbb bíróságunknak módjában lett volna már állásfoglalnia, vagy hogy az alsóbb bíróságoknál bármilyen irányban állandó gyakorlat fejlődött volna ki.

Nézetem szerint a fentebb ismertetett kérelem nem teljesíthető. Álláspontomat a következőkkel találok megokoltnak:

A Jt. 69. §. értelmében a keretbiztosítéki jelzálogjog bejegyzésében meghatározott legmagasabb keret a tőkekeret (ami fenti példában 8000 pengő), a követelés tőkeösszegén felül a kamat és költségek biztosítására is szolgál, míg a kamat és költségek biztosítására külön jelzálogjoggal biztosított összeg (a fenti 2000 pengő) csakis a kamat és költségekből álló követelésekért felel, de a tőkeösszegeből ennek a 2000 pengőnek a keretén belül egy fillér sem elégíthető ki. Ezek szerint tehát az első helyen bekebelezett hitelező a jelzálogjog alapításakor csupán 8000 P. tőkeösszeget kívánt a maga részére biztosítani. Nem találok megengedhetőnek azt, hogy most aztán egyszerűen a csupán kamat és költségek biztosítására bekebelezett összegből 1000 pengőt a tőkekövetelés biztosítására bekebelezettnek nyilvánítson s ezzel a bekebelezett tőkekeretet 9000 pengőre emelje fel.

Igaz, hogy mikor a hátrább álló hitelező jelzálogjogot nyert, számolnia kellett azzal, hogy az első helyen álló hitelező a 8000 P. tőkekeret és 2000 P. kamat és költségbiztosíték erejéig bekebelezett összesen 10.000 pengőt kitevő összeget fog az esetleges vételárból elvinni és hogy a kamat és költségbiztosítéki összeg egy részének, az 1000 pengőnek tőkekeretbiztosítéki összeggé való átalakításával sem kívánhat az első helyen bekebelezett hitelező most sem 10.000 P-nél magasabb összegnek a sorozását, mégis úgy találok, hogy a bejegyzésnek ez az átalakítása a hátrábbálló hitelezők érdekeire sérelmes. Ugyanis nem lehet közömbös a hátrábbálló hitelezőre, hogy előtte 8000 P. tőke és ennek kamata és behajtási költsége, avagy 9000 P. tőke és ennek kamat és behajtási költségei fognak soroztatni. De tovább megyek: ha az első helyen bekebelezett hitelező jelzálogjogáról egészen lemondott volna és a tkvi tulajdonos a

jelzálogjog ranghelyével rendelkezve ott újabb jelzálogjogot kívánt volna alapítani, a Jt. 18. §-a értelmében nem alapíthatott volna *terhesebb* jelzálogjogot, vagyis 8000 P tőkekeret helyett 9000 P tőkekeret erejéig nem alapíthatott volna jelzálogjogot. Ha pedig ez áll az új hitelezőre, kell, hogy álljon a bekebelezett hitelezőre is.

Egyébként is a bekebelezett elsőhelyi hitelező a jelzálogjog alapításakor 8000 P hitelkeretet állapított meg, vagyis ez az összeg volt az a legnagyobb összeg, amit adósának nyújtani kívánt, — és most egyszerűen a törvény kimerítő rendelkezésének hiányában valósággal ajándékot kapna a hátrábbálló hitelezők kárára, ha most mégis 9000 pengő tőke erejéig igényelhetné kielégítést.

A Jt. 80. §-a rendelkezik a jelzálogjogok átalakításáról, de csak annak faját, és a keretbiztosítéki jelzálogjog alapjául szolgáló jogviszony megváltoztatását engedi meg, de a határozott rendeltetéssel bekebelezett összegek rendeltetési céljának megváltoztatását nem engedi s így a fenti kérelmet teljesíthetőnek ez okból sem találom.

El kell ismernem, hogy a fentebb ismertetett az az ellenérv, hogy a hátrábbálló hitelezőknek 10.000 pengőnek az első helyen álló hitelező javára való sorozásával számolnia kellett, igen hathatós érvnek látszik, azonban mégis úgy érzem, hogy a fenti kérelem megengedése a törvényhozó akaratának félreismerése és a jóhiszemű hitelélet kijátszásának elősegítése lenne.

Éppen a kérdés nehezen eldönthető volta teszi kívánatosá, hogy ebben a fontos anyagi érdekeket érintő kérdésben mielőbb határozott gyakorlat alakulna ki. *Dr. Arvay Kálmán.*

Lefoglalható-e az OTI alkalmazottak fizetése és egyéb járandósága? Ha nem jogász olvassa ezt a címet, különösen fogja találni, hogy ilyen egyszerű tételes kérdésben is jogbizonytalanság lehet. Mi jogászok jól tudjuk, hogy a legszabatosabb és legrészletesebb törvényszabályozás sem tudja a jogi kérdéseket és vitákat megszüntetni és a jogalkalmazást „egyszer-eggyé” tenni, mert hiszen minden egyes esetnek megvannak a maga sajátosságai és amint több törvényszakasz egybevetéséről van szó, már értelmezési kérdések és az értelmezés eltérő lehetőségei folytán jogi viták és vele bizonytalanság keletkezhetnek. Néha a helyes jogfejlődés érdeke lehet, hogy bizzuk a bírói gyakorlatra a helyes és a közmeggyőződésnek megfelelő jogszabály kialakulását, de amikor nem elvi jelentőségű kérdésről, hanem részleges, tételes szabályról van szó, ahol a fontos, hogy el legyen döntve akár igennel, akár nemmel, hol a szabályozásnak nem elvi, hanem tisztán normatív jelentősége van, ott a jogbizonytalansággal szemben semmi jogfejlődési